

Styremøte 7. juni 2018

STANDARD FOR SPRÅKARBEID I BÆRUMSBARNEHAGEN

Sammen skaper vi fremtiden
MANGFOLD - RAUSHET - BÆREKRAFT

Politisk forankring

- ▶ Barnehagemeldingen: Språk et spesielt innsatsområde fra barnehageåret 2018/2019
- ▶ Politisk vedtatt at Bærum skal ha en språkstandard
- ▶ Arbeidsgruppe rundt standarden har bestått av barnehage, skole, helsestasjon, Barnehagekontoret, Språksenteret
- ▶ Sendt på høring til arbeidsgruppen, fag- og kompetansegruppen, helsestasjon, skole, seksjonsledere

Standarden basert på:

- Rammeplan for barnehagen
 - Utdanningsdirektoratets veileder: Språk i barnehagen – mye mer enn bare prat (Språkveilederen)
 - Ny forskning
-
- ▶ Gjelder fra august 2018
 - ▶ Implementeres i perioden 2018 – 2021
 - ▶ Standard, flyer og presentasjon ligger på nettsiden til [Språksenteret](https://www.spraksenteret.no)

Utdanningsdirektoratet

Språk i barnehagen - Mye mer enn bare prat

VEILEDNING | SIST ENDRET: 08.12.2017

- ▶ **Rammeplan for barnehagen:** *Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.*
- ▶ **Språkveilederen:** *Arbeidet med språk i barnehagen skal være kunnskapsbasert, reflektert, planlagt, begrunnet, organisert, målrettet og helhetlig.*
- ▶ **Forskning viser:** Arbeid med barns språkutvikling og barnehagens språkmiljø må styrkes, og at barnehagene må arbeide mer systematisk med barns språkutvikling (GoBaN, UiO)

**Standard for språkarbeid i bærumsbarnehagen
skal være en hjelp for å få til dette!**

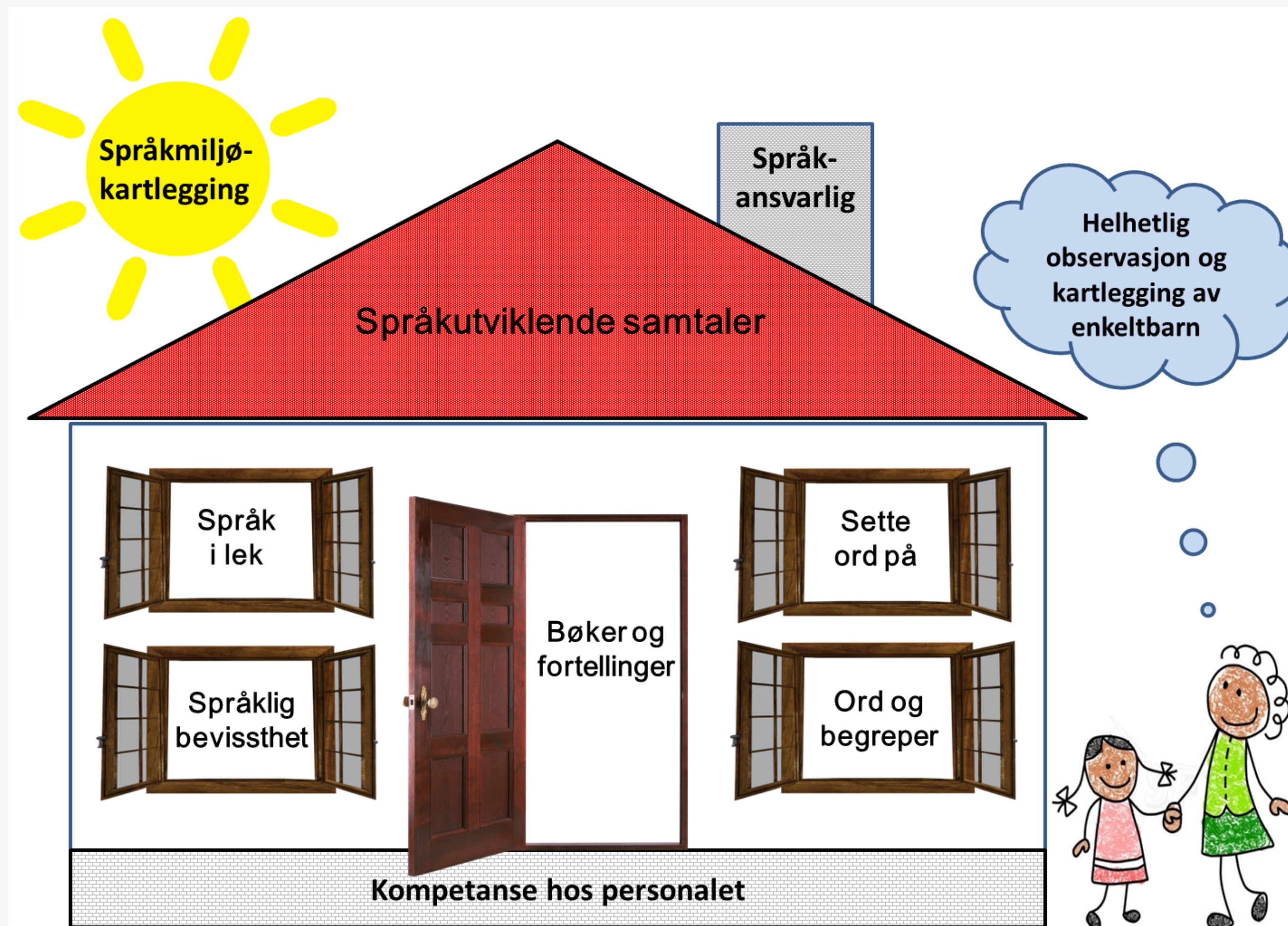
Standard for språkarbeid i bærumsbarnehagen innebærer å:

- ▶ Heve kvaliteten på språkarbeidet
- ▶ Jobbe systematisk med språkarbeid
- ▶ Sikre et likeverdig tilbud til alle barn

Mål: Bærumsbarnehagen bidrar til en god
språkutvikling for alle barn!

Språkhuset

– med de viktigste elementene i standard for språkarbeid i bærumsbarnehagen

Ressursbokser til hvert kapittel!

- ▶ Hjelp og ideer i barnehagens språkarbeid

Ressurser

Artikler

Hefter

Fagbøker

Nettsider

Blogger

Filmer

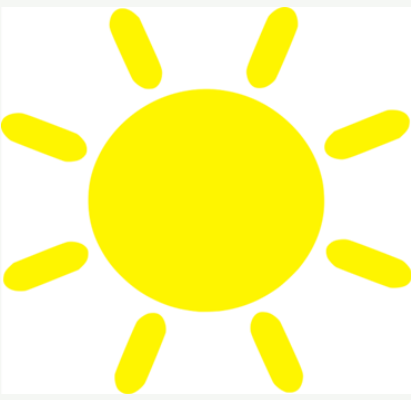
Apper

Skjemaer

Materiell/spill

Kartleggingsverktøy

- ▶ Kommer eksempler underveis

Personalet kartlegger språkmiljøet jevnlig

- ▶ Språkveilederen: *Dokumentasjon av språkmiljøet er et viktig refleksjons- og vurderingsgrunnlag og har et dobbelt formål. Den skal både synliggjøre den pedagogiske praksisen og være et utgangspunkt for å vurdere den. Slik blir dokumentasjonen en viktig del av arbeidet med å videreutvikle og forbedre språkmiljøet*
- ▶ Kartlegging av språkmiljøet gjennomføres jevnlig, minimum hvert tredje år
- ▶ Resultat og konkrete tiltak nedfelles i barnehagens årsplan eller periodeplaner

A: Praksis er tilfredsstillende B: Praksis bør bli bedre
C: Praksis må endres D: Vet ikke

1 Barnehagens arbeid med språkmiljø og språkstimulering

	A	B	C	D

BOKMÅL

A cartoon illustration of a young boy and girl holding hands. The boy, on the right, has orange skin, curly hair, and is wearing a green vest over a white shirt and green pants. The girl, on the left, has dark skin, black hair in a bun, and is wearing a pink dress. They are both smiling. Above them is a large, light blue thought bubble with three smaller bubbles leading to it. The background is white.

Observasjoner og kartlegging er grunnlaget for at barnehagen skal kunne gi et godt tilbud til det enkelte barnet, og de er nødvendige for at barnehagen skal kunne oppfylle sitt samfunnsmandat etter barnehageloven §§ 1 og 2. ... For innhenting og behandling av personopplysninger som barnehagen trenger for å oppfylle rettighetene og pliktene etter barnehageloven, trenger de ikke å innhente samtykke (Språkveilederen, 2017:38).

Utdanningsdirektoratet

OPPFØLGINGSPLAN

Barnets navn:	
Fødselsdato:	

Språkkartlegging

Type kartlegging:	
Utført dato:	
Utført av:	
Oppsummering:	

Språktiltak

Type tiltak som settes inn i barnehagen: Når skal tiltakene utføres?	
Hva slags tiltak kan gjøres hjemme?	

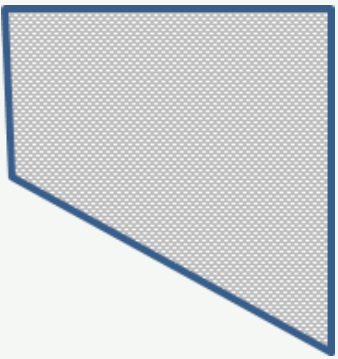
Evaluerings av språktiltak

Når skal tiltakene evalueres?	
Hvordan har tiltakene fungert?	
Behov for videre oppfølging/nye tiltak?	

Signatur foresatte

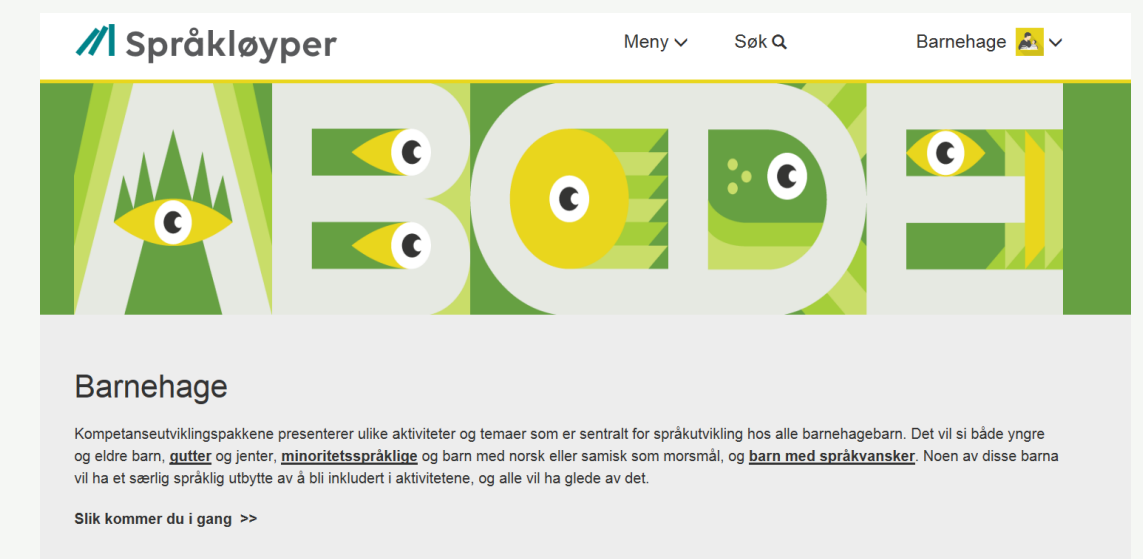
Signatur barnehagen

Hver barnehage har en språkansvarlig

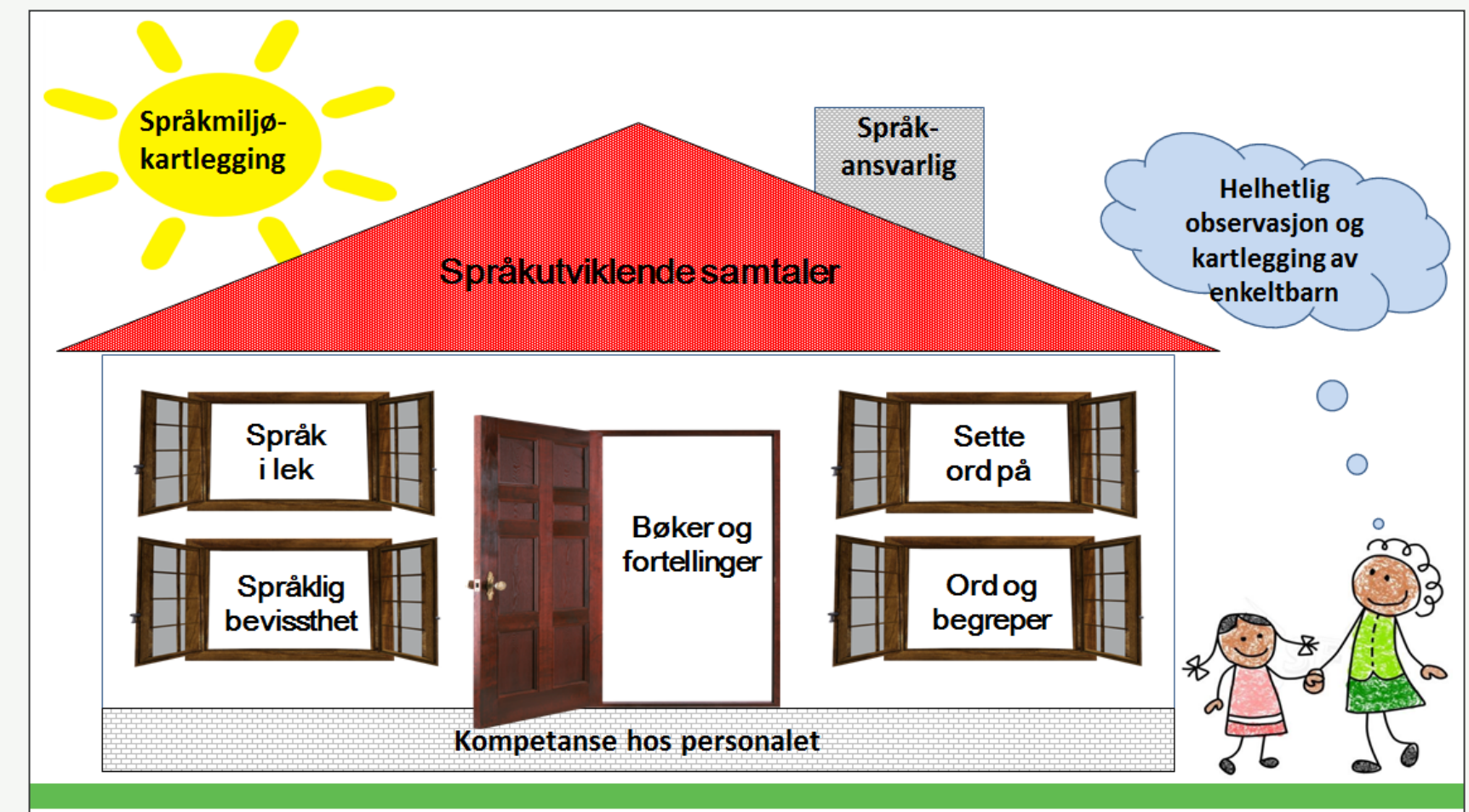
Personalet innehar nødvendig kompetanse om barns språkutvikling, flerspråklig utvikling, kartlegging og tiltak

- ▶ Barnehagene kan innhente kompetanse på ulike måter, som for eksempel:
 - ▶ Egne ressurser internt i barnehagen (Språkansvarlig)
 - ▶ Nettressurser
 - ▶ Språksenteret
 - ▶ Eksterne kurs og konferanser
- ▶ Alle ansatte trenger ikke kunne alt, men samlet sett må hver barnehage ha nok kompetanse!
- ▶ Områder for kompetanseheving velges ut på bakgrunn av språkmiljøkartleggingen i egen barnehage
- ▶ Språksenteret tilbyr kurs 16.august om *Språkutvikling hos barnehagebarn*

Språktiltak i bærumsbarnehagen

- ▶ I standard for språkarbeid i bærumsbarnehagen er det lagt vekt på seks ulike språktiltak
- ▶ Utvalget er basert på hva forskning sier har effekt, Rammeplan for barnehagen, Utdanningsdirektoratets anbefalinger i Språkveilederen og lokale erfaringer i Bærum

Personalet leser bøker for alle barn hver dag

- ▶ Å fortelle eller lese bøker for barn er god språkstimulering
- ▶ Mange av barnehagene i Bærum har lenge jobbet systematisk og godt med bøker
- ▶ Under leseaksjonen *Stort med bok* ble det utarbeidet et idehefte til bruk av bok i barnehagen
- ▶ Aksjonen laget følgende formel:

Barn x Bok x Lyst = Opplevelse

Personalet gir barna nødvendig språkstøtte i lek

- ▶ Store deler av barnas hverdag består av lek
- ▶ Barn lærer språk av å delta i lek, men må også beherske språk for å klare å delta i lek
- ▶ Gi barna felles referanser til leken ved å se en film, lese en bok, ta utgangspunkt i en felles tur e.l.
- ▶ Voksen støtte gir barn bedre mulighet til å komme med i lek

Personalet er bevisst på å sette ord på aktiviteter og opplevelser i barnas hverdag

- ▶ Voksne som benevner og setter ord på det som skjer rundt barnet i hverdagen, utfører god språkstimulering
- ▶ Egnede situasjoner for benevning kan være påkledning eller måltid
- ▶ Å sette ord på er et språktiltak som ikke krever verken ekstra tid eller materiell, men bevisste voksne
- ▶ Ved å ha god kjennskap til hvor barn er i sin språkutvikling kan benevningen tilpasses det enkelte barnets språknivå

Personalet jobber systematisk med å lære barn ord og begreper

- ▶ Mens barna går i barnehagen utvikler de et grunnleggende ordforråd
- ▶ De barna som kan mange ord og begreper når de begynner på skolen, klarer seg bedre enn de som har få ord og begreper
- ▶ Det viser seg at denne forskjellen er vanskelig å hente inn
- ▶ Derfor er det begrepsarbeidet som utføres i barnehagene av særlig betydning

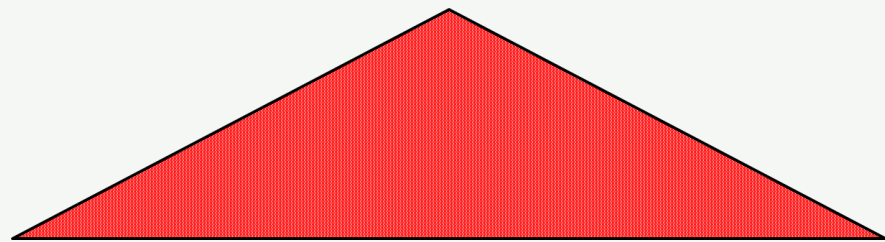

Personalet leker med språket for å gjøre barna språklig bevisste

- ▶ Språklig bevissthet er et samlebegrep for det å kunne reflektere over språket
- ▶ Språklydsutvikling og uttale er en del av dette
- ▶ Systematisk arbeid med å øke barns språklige bevissthet i barnehagealder kan bidra til å forebygge senere lese- og skrivevansker i skolen

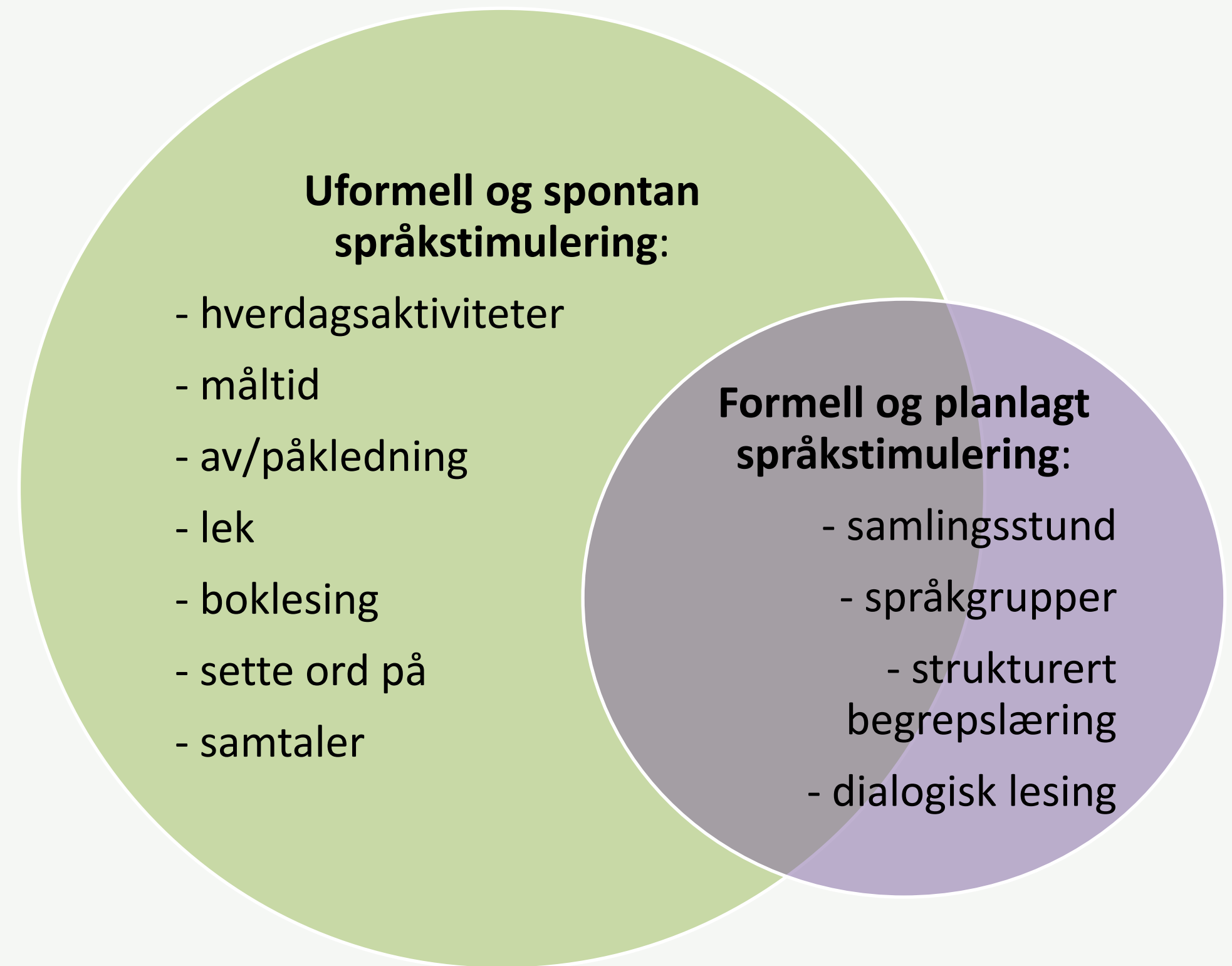
Personalet inviterer til gode dialoger med barna hver dag

- ▶ Samtalen er en grunnleggende aktivitet for barns språklæring
- ▶ Via samtaler lærer barna viktige språkferdigheter som det å reflektere, gjenfortelle, argumentere, forklare, fantasere, forhandle, spørsmål/svar og turtaking
- ▶ Det er de voksnes ansvar å invitere barn inn i samtaler

Bærumsbarnehagen organiserer og tilrettelegger slik at nødvendige språktiltak blir gjennomført

- ▶ Tenk språk i hverdagsaktiviteter gjennom hele dagen for å få tiden til å strekke til
- ▶ La språkarbeidet bli en naturlig del av hverdagen
- ▶ Travel hverdag -> planlegge med det i mente -> ha en plan B

Flerspråklige barn i bærumsbarnehagen

Personalet tilrettelegger for flerspråklige barns norskspråklige utvikling

- ▶ Kunnskap om flerspråklig utvikling
- ▶ Trygg tilknytning
- ▶ Tiltak som over + evt supplerende tiltak
- ▶ Variasjon i tilbudet

Personalet bidrar til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen

- ▶ Bruk av flerspråklig personale
- ▶ Forslag til praktiske tiltak for å synliggjøre og styrke barnas morsmål
- ▶ Godt foreldresamarbeid
- ▶ Barn med samme morsmål

Bærumsbarnehagen samarbeider med foreldre om barns språkutvikling

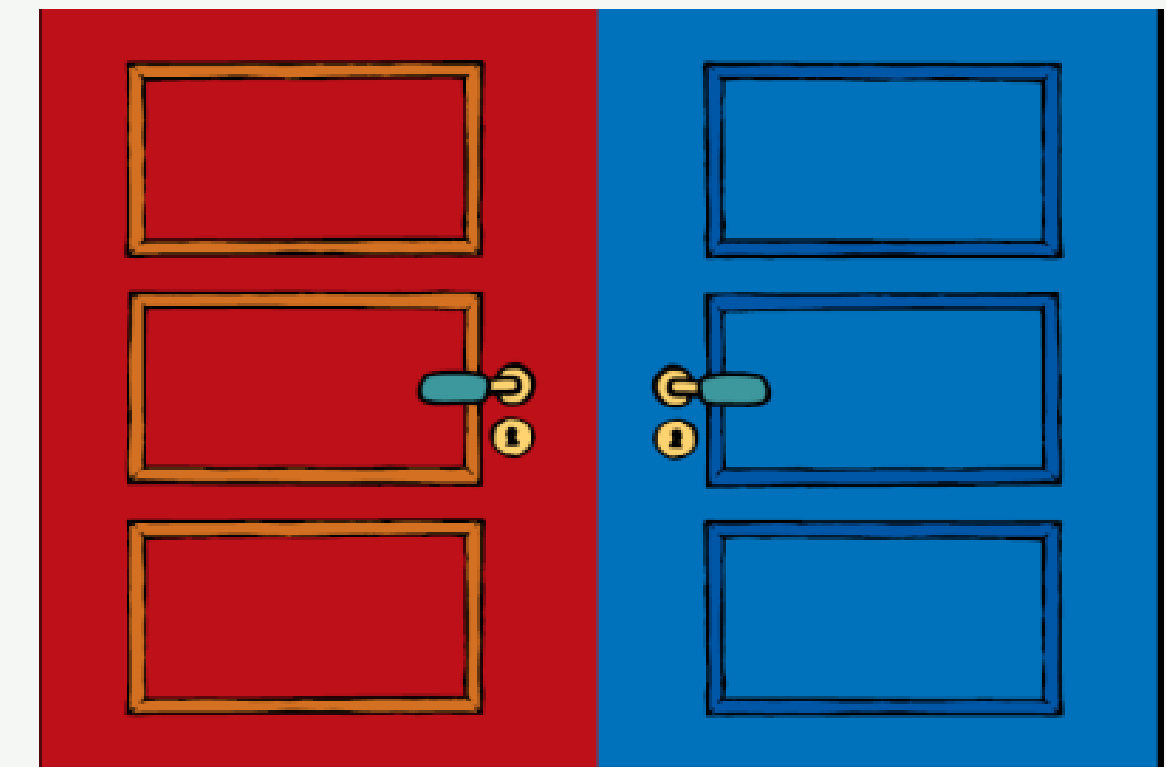
- ▶ Foreldrene få informasjon om hvordan barnehagen jobber med språk
- ▶ Barnehagen få informasjon om «språksituasjonen» hjemme
- ▶ Snakke med flerspråklige foreldre om morsmål

Bærumsbarnehagen samarbeider med helsestasjonen om barns språkutvikling

- ▶ Helsestasjonen følger barnet og deres familie fra fødsel til skolealder
- ▶ Helsesøster observerer barnets språk gjennom alle konsultasjoner, og kan derfor besitte viktig informasjon om barnets språkutvikling
- ▶ 2-årskontroll: ASQ
- ▶ 4-årskontroll: SPRÅK 4

SPRÅK 4

Bærumsbarnehagen følger kommunens overgangsrutiner mellom barnehage og skole

- ▶ Samarbeid mellom barnehage og skole er viktig for å gjøre overgangen best mulig for barnet
- ▶ Barnehagen legger til rette slik at barna opplever en god avslutning på barnehagetiden
- ▶ Skolen legger til rette for å gi barna en best mulig skolestart
- ▶ Både barn og foreldre skal oppleve at det er helhet og sammenheng mellom barnehage og skole

STANDARD FOR SPRÅKARBEID I BÆRUMSBARNEHAGEN

Bærumsbarnehagen bidrar til en god språkutvikling for alle barn

- Personalet kartlegger språkmiljøet jevnlig
- Personalet fanger opp og følger opp barn som trenger ekstra språkstøtte
- Hver barnehage har en språkansvarlig
- Personalet innehar nødvendig kompetanse for barns språkutvikling, flerspråklig utvikling, kartlegging og tiltak

Språktiltak i bærumsbarnehagen

- Personalet leser bøker for alle barn hver dag
- Personalet inviterer til gode dialoger med barna hver dag
- Personalet gir barna nødvendig språkstøtte i lek
- Personalet er bevisste på å sette ord på aktiviteter og opplevelser i barnas hverdag
- Personalet jobber systematisk for å styrke barns ord- og begrepslæring
- Personalet leker med språket for å gjøre barna språklig bevisste
- Personalet organiserer og tilrettelegger slik at nødvendige språktiltak gjennomføres

Flerspråklige barn i bærumsbarnehagen

- Personalet tilrettelegger for flerspråklige barns norskspråklige utvikling
- Personalet bidrar til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen

Bærumsbarnehagen

- Samarbeider med foreldre om god språkstimulering
- Samarbeider med helsestasjon om god språkstimulering
- Følger kommunens overgangsrutiner mellom barnehage og skole